

Sammendrag av doktorgradsavhandlinger

Tatek Abebe

Ethiopian childhoods: A case study of the lives of orphans and working children

Avhandling for graden PhD i geografi ved Fakultet for samfunnsvitenskap og teknologi-
ledelse, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, NTNU i Trondheim. Disputas februar
2008.

This article-based thesis explores the lives of disadvantaged children in two contrasting research settings (rural and urban) in Ethiopia. Based on children's perspectives, it discusses how they and their families experience, and try to respond to, poverty and orphanhood due to HIV/AIDS. It also explores how children themselves negotiate their socio-spatial lives through the various livelihood strategies they are involved in, both in their own right as well as through being an integral part of a family. The research seeks to answer the following interrelated questions: what is the capacity and sustainability of extended family households in the care of orphans? What are the interconnections between care and children's work within families/households? How do children respond to and try to negotiate disruptions in their livelihoods and in what ways are these same or different in rural and urban areas?

Fieldwork for the rural case study was carried out in Gedeo District within Southern Regional State, 400 kilometres south of the urban fieldwork site, Addis Ababa. A wide range of ethnographic methods were used to obtain empirical material in the periods January–May 2005 and January–April 2006, together with a subsequent short visit in October 2006. These include semi-participant observation, informal dialogues, repeat interviews, in-depth and focus-group discussions, field notes, story writing, and household visits. Theoretically, the study draws much inspiration from recent works in children's geographies and interdisciplinary social studies of childhood.

The findings of the study suggest that children are vital to their families' livelihoods. It is argued that the lives, agency and capacities of children are an integral part of, and are shaped by, the capability of households and diverse forms of interdependent social relations in which they actively take part. The study conceives the lives of children as *contributing childhoods*, that is, children who view themselves, and are viewed by their families, as having the potential and even the responsibility to be competent contributors to daily and generational reproduction. The case studies from Gedeo and Addis Ababa further suggest that there is the rural–urban divide, which primarily reflects an economic divide, that shape spaces of opportunities and constraints for children, as well as the variations in the family circumstances in which they grow up. The study as a whole contributes to a better understanding of children's life worlds in contemporary Ethiopia. It highlights how the boundaries of rural and urban childhoods are blurred, as these geographies are each bound up in changing cultural,

social, political, and economic processes that are reproduced at a variety of interconnected spatial scales within the globalized world economy.

Kontakt: Tatek Abebe, e-post: tatek.abebe@svt.ntnu.no

Brita Bungum

Barndommens tid og foreldres arbeidsliv. En sosiologisk studie av barns og yrkesaktive mødres og fedres perspektiver på arbeids- og familieliv

Avhandling for graden PhD i sosiologi ved Fakultet for samfunnsvitenskap og teknologiledelse, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, NTNU i Trondheim.

Disputas januar 2008

Det overordnede tema i denne avhandlingen har vært å studere hvordan foreldres og barns hverdagsliv utformes i et samspill mellom arbeidsliv, familieliv og velferdsordninger for barn og foreldre. Hensikten har vært å fremskaffe ny kunnskap og innsikt i sosiologiske sammenhenger mellom arbeidsliv og familieliv.

Avhandlingen består av en introduksjon og påfølgende fem artikler. Artikkelen baserer seg på datamateriale fra to kvalitative undersøkelser. Det første materialet ble samlet inn i forbindelse med evalueringen av kontantstøtten (Bungum, Brandth & Kvande 2001). Kontantstøtteundersøkelsen baserte seg på dybdeintervju med småbarnsforeldre på tre ulike arbeidsplasser. I artikkel 1 og artikkel 3 er analysene basert på dette materialet. Det andre materialet omfatter også intervju med barn i alderen 5 til 17 år og deres yrkesaktive foreldre. Dette materialet ble samlet inn våren 2005 i tilknytning til arbeidet med denne avhandlingen og til forskningsprogrammet "Foreldres tidskonflikter og det fleksible arbeidslivet" ved NTNU. Design og metode i denne andre undersøkelsen, kan betraktes som en videreføring av de erfaringene vi gjorde i kontantstøtteprosjektet. Artikkel 4 og artikkel 5 er basert på dette materialet.

Barn og yrkesaktive foreldres tid til hverandre er et gjennomgående tema i denne studien. Avhandlingens funn viser at når velferdsstatsordninger blir individtilpassede og valgfrie slik kontantstøtten er det, er det arbeidslivet som trekker det lengste strået for de foreldre som fra før av jobber mest. Dersom en politisk sett virkelig er opptatt av å skape endringer i tidsbruk for å gi småbarn mer tid med foreldre, er det fedrenes tidsbruk i arbeidslivet som har det største potensialet for endring.

Variasjoner i forhold til foreldres deltakelse i ulike tidskulturer, er et sentralt utgangspunkt i denne studien, men også kjønnede mønster i fedres og mødres tidspraksiser mellom arbeid og familie. I avhandlingen vektlegges barn og ungdommers fortellinger om sitt hverdagsliv med yrkesaktive foreldre. Et funn i denne sammenheng er at de fleksible tidskulturene i foreldres arbeidsliv kan oppleves som grenseløse, også av barna, men at de også kan gi barn et større forhandlingsrom om tid med foreldrene. Standardiserte tidskulturer gir barn et mer begrenset forhandlingsrom men hverdagslivet kan samtidig framstå mer oversiktlig og forutsigbart. Avhandlingen viser også hvordan barnas tidspraksiser er formet i interaksjon mellom tidskulturer i arbeidslivet og deres forpliktete tid i skolen. Barnas fortellinger viser tydelig at skolens tidsstruktur er skapt i et samfunn hvor de fleste mødre var hjemmearbeidende. Skolens tidsorganisering passer best for de barna som har foreldre med fleksible arbeidstidsordninger, mens den er dårlig tilpasset barn med yrkesaktive foreldre med standardisert arbeidstid.

Barns fortellinger kan gi oss differensierte perspektiver på den moderne barndom. Variasjonene i barnas erfaringer med foreldres tidspraksiser knyttet til jobb og familie, er et bidrag til å nyansere den polariserte debatten om tidskrise og barns hverdag med yrkesaktive foreldre i Norge i dag

Kontakt: Brita Bungum, e-post: Brita.Bungum@sintef.no

Trine Klette

Tid for trøst. En undersøkelse av sammenhenger mellom trøst og trygghet over to generasjoner

Avhandling for graden dr. philos. ved Det medisinske fakultet, Universitetet i Oslo.
Disputas mai 2007

Hensikten med avhandlingen var å bidra til forebyggende arbeid blant barn og unge gjennom en bedre forståelse av fenomenet trøst og dens betydning for trygghet. De sentrale forskningsproblemene var hvordan mødres erfaring med trøst fra barndommen hang sammen med deres trøstende atferd overfor eget barn, og hvilken betydning disse erfaringene og atferden hadde for barnets tilknytningstrygghet ved ett år. Avhandlingen starter med en litteraturgjennomgang av fenomenene tilknytning, sensitivitet, empati og trøst. Trøst defineres som atferd på barnets premisser, rettet mot å lindre dets uro, smerte og frykt. I den empiriske delen beskrives mødres oppveksterfaringer, basert på 17 dybdeintervjuer. På grunnlag av samspill-opptak beskrives deretter deres trøsteatferd overfor barna. Observasjonene kobles derpå sammen med eksterne data om mødrenes sensitivitet og barnas trygghet.

Hovedfunnet var at trøst, og særlig fysisk trøst i barndommen synes å være av vesentlig betydning, både for mødres evne til å trøste eget barn og for barnets tilknytningstrygghet ved ett år.

På bakgrunn av avhandlingen anbefales det blant annet at trøsteatferd hos foreldre observeres spesielt, og at det tilbys opplæring til foreldre som har problemer med å trøste barnet sitt.

Kontakt: Trine Klette, e-post: Trine.Klette@diakonova.no

Farzaneh Moinian

Negotiating identities. Exploring children's accounts of themselves and their lives

Avhandling for graden fil.dr. ved Lärarhögskolan i Stockholm, Stockholm Universitet.
Disputas desember 2007

This dissertation consists of four empirical studies as well as a framework of intersecting perspectives. It presents a multifaceted view of identities and possibilities involving 11 to 18 year old children living in Sweden. Children were asked to talk and write about themselves and their lives at home, in school and on the Internet. Special attention is paid to the social relations and positions children draw on in these different settings and locations.

Study no I involved 20 children, 11 girls and 9 boys, attending the same class in the same school. All children were between 11 and 12 years old; six did not speak Swedish as their

mother tongue. It was found that although children were free to tell/write what they wanted to, their texts and their interviews were very much affected by the expectations and traditions of school as an institution with the power to decide what could be expressed within its walls. In this study children are acknowledged as key informants for understanding the dynamics of their everyday lives and adults are in the background. To illuminate children's perspectives, experiences and views an ethnographic approach is used: data is collected from a range of sources such as observations, informal conversations, interviews and texts written by children in school.

Study no II describes an ethnographic study of children and young people's diaries in a Swedish web community. Its goal is to provide an insight into what and how some children write in their diaries in this web community. The focus is on the children's accounts of their lives and experiences with family, friends and schooling. Findings highlighted that children seldom pretend to be someone else; rather they negotiated identities and looked for new possibilities and perceptions in their social relations through sharing their friends' experiences of identities, name dropping and use of commercial brands, slogans, design, music, ballads. By doing this they both constructed new identities and shaped each others' knowledge of the world influencing each others' learning and lives.

In studies no III and IV children who are born in Sweden of immigrant parents are asked to talk about themselves in terms of ethnic and cultural backgrounds, identity and religion. Their answers challenged simple polarisation of being immigrant or Swedish. They refused to conform to stereotypical images related to different religious and ethnic identities but rather showed multiple ways of being simultaneously immigrant and Swedish, as well as European and global without reducing one to the other or creating a priori relations of dominance between them.

The general findings indicated that issues related to children's identities are not merely decided by children themselves, since their lives are structured by various material and cultural forces which define the general features of childhood within different social arenas. The use of the term "negotiating" is intended to draw attention to the fact that, although in many ways children are assigned different identities, they do not passively adapt them. Rather, they make use of various strategies in order to alter limitations to their identities and are actively involved in constructing new possibilities related to their social identities.

Kontakt: Farzaneh Moinian, e-post: Farzaneh.moinian@did.su.se